

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ**

УДК 378-044.247(477:4)
ББК 74.58(4Укр)+74.58(4)
В 55

Рекомендовано Вченою радою
ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”
Протокол №4 від 19 жовтня 2016 р.

Видання здійснено за сприяння Міжнародної Експертної Агенції
“Консалтинг і Тренінг” та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Рик С.М., Вашуленко М.С., Бех І.Д., Калмикова П.О.

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Гуманітарний вісник ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди” – Додаток 1 до Вип. 37, Том IV (72) : Тематичний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. – К.: Гнозис, 2016. – 342 с.

The Journal of Humanities SU “Pereyaslav-Khmelnytsky Pedagogical University by H.Skovoroda” - Supplement 1 to Vol. 37, Volume IV (72): Thematic Issue “Higher Education in Ukraine in the context of integration into the European educational space.” - K.: Gnosis, 2016. - 342 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №16427-4899р від 20.01.2010 року.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних та філософських наук наказом МОН України від 07.10.2016 № 1222.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з психологічних наук наказом МОН України від 11.07.2016 № 820.

У тематичному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також - умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISBN 978-966-2760-49-1

<https://doi.org/10.38014/osvita.2016.72.00>

ISSN 2308-5126

© Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди, 2016 р.

© Східно-Європейський Інститут Психології, 2016 р.

© Міжнародна Експертна Агенція “Консалтинг і Тренінг”, 2016 р.

© Видавництво “Гнозис”, 2016 р.

МЕЛЬКО Л.Ф.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри туризму,
ВНЗ «Університет економіки та права
«КРОК»,
м. Київ, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТУ ПРИ ВИКЛАДАННІ КРАЇНОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН: ДОЦІЛЬНІСТЬ І ПРОТИРІЧЧЯ

У статті розкриваються особливості та обґрунтовується доцільність застосування веб-квестів при вивченні країнознавчих дисциплін у вищій школі, пропонується їх тематика, визначаються найбільш відповідні типи, наводяться приклади розробки. Аналізуються недоліки та суперечності використання даної технології. Пропонуються умови, що сприяють більш ефективному застосуванню веб-квестів, серед яких: відповідність рівня підготовки учасників тематиці веб-квесту, їх мотивація; змістовність і ступінь розробки теми викладачем; чіткість і контроль процесуальної частини веб-квесту; технічні можливості аудиторії тощо. Розкривається значення технології для формування професійних компетентностей.

Ключові слова: технологія веб-квесту, країнознавчі дисципліни, професійні компетентності.

В статье раскрываются особенности и обосновывается целесообразность применения веб-квестов при изучении страноведческих дисциплин в высшей школе, предлагается их тематика, определяются наиболее подходящие типы, приводятся примеры разработки. Анализируются недостатки и противоречия использования данной технологии. Предлагаются условия, способствующие более эффективному применению веб-квестов, среди которых: соответствие уровня подготовки участников тематике веб-квеста, их мотивация; содержательность и степень разработки темы преподавателем; четкость и контроль процессуальной части веб-квеста; технические возможности аудитории. Раскрывается значение технологии для формирования профессиональных компетентностей.

Ключевые слова: технология веб-квеста, страноведческие дисциплины, профессиональные компетентности.

The article discusses features and justifies the feasibility of web-quests in teaching country-studies in high school, offers their subjects, determines the most appropriate types and provides examples. Shortcomings and contradictions of the use of this technology are also analyzed. Among conditions promoting more effective use of web-quests, there are: correspondence of the level of participants to the subject of the quest, their motivation; content richness and degree of topic development by a teacher; clarity and procedural control of the quest; technical capabilities and many others. The importance of technology in formation of professional competencies is revealed.

Key words: Web-quest technology, country-studies discipline, professional competences.

Постановка проблеми

Підготовка конкурентноспроможних фахівців вимагає постійного пошуку дієвих і ефективних технологій, які б відповідали сучасним викликам і потребам ринку праці. Використання інноваційних технологій є об'єктивною необхідністю при підготовці висококваліфікованих фахівців у вищій школі, у т.ч. для туристичної сфери.

Освітня спільнота все більше стикається з проблемою тотальної інтернет-залежності молодого покоління. Тому, цілеспрямоване продумане використання інтернет-ресурсу у якості навчального дослідницького середовища може стати потужним засобом для формування професійних компетентностей.

Пошуковою і надзвичайно креативною є технологія веб-квесту, яка продовжує залишатися актуальною для вивчення і впровадження у навчальний процес. Але будь-яка технологія вимагає обдуманого підходу щодо доцільності її застосування, вивчення результативності впровадження, виявлення суперечностей і протиріччя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання обґрунтування і розробки технології веб-квесту активно вивчається когортою науковців, педагогів на теренах середньої та вищої освіти, про що свідчить значна кількість публікацій.

Використанню інноваційних, інформаційно-комп'ютерних, веб-технологій у навчальному процесі присвячені публікації Р.Гуревич, О.Гапєєвої, К.Дяченко, М.Кадемія, Н.Кононець, І.Коровець, І.Лецюк, Н.Олійник, Л.Пермінової, Є.Полат, М.Супрун, М.Шеверноги, Г.Шаматонової, В.Шмідт, Л.Шевченко та ін.

Р. Гуревич розкривається технологія блог-квесту. М. Кадемія обґрунтову-

ється методика використання веб-квестів у процесі підготовки вчителя технології, аналізуються типи освітніх веб-квестів. Н.Кононець досліджується технологія веб-квесту у контексті ресурсно-орієнтованого навчання студентів. Л.Пермінова розкривається використання телекомунікаційних проєктів та методу веб-квестів у самостійному навчанні студентів-магістрантів.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми

Аналіз науково-педагогічної літератури дозволив встановити, що технологія веб-квесту активно вивчається і впроваджується науковою спільнотою. Потребує обґрунтування доцільності використання вищезазначеної технології при викладанні країнознавчих дисциплін у вищій школі, виявлення протиріччя у застосуванні.

Метою статті є обґрунтування науково-методологічних основ застосування веб-квестів при вивченні країнознавчих дисциплін у вищій школі, дослідження доцільності впровадження та виявлення протиріччя.

Виклад основного матеріалу дослідження

Технологія веб-квесту продовжує залишатися надзвичайно популярною на теренах світового і вітчизняного освітнього простору, не дивлячись на те, що пройшло більше двадцяти років з моменту її оприлюднення в 1995 р. професором освітніх технологій Берні Доджем із державного університету Сан-Дієго та його учнем Томом Мартом, вчителем англійської мови із Каліфорнії [1, 2].

Викликає захоплення факт – наскільки педагоги були інтуїтивно далекоглядними у розробці інноваційної ідеї, яка в XXI ст. стала ще більш актуальною у зв'язку з розвитком інформаційно-комп'ютерних технологій. Ключовою ідеєю у технології веб-квесту, яка вирізняє її від усіх інших, як зазначив Б.Додж в інтерв'ю Education World, є цікаво поставлена задача, яка може бути не тільки вирішена, а й потребує мислення більш високого рівня, а не просто отримання інформації [3].

Вітчизняні дослідники (М.Кадемія, Л.Євсюкова, Т.Ткаченко) визначають веб-квест (webquest) у педагогіці як «проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якої використовуються інформаційні ресурси Інтернету» [4, с. 34]. І.Сокол розглядає квест в цілому, як «технологію, яка має чітко поставлене дидактичне завдання, ігровий замисел, обов'язково має керівника (наставника), чіткі правила, і реалізується з метою підвищення в учнів знань і вмінь 21 сторіччя» [5, с.138].

Важливим є питання класифікації веб-квестів, в основі якої лежить типологія, розроблена Б.Доджем та Т.Мартом: за тривалістю виконання, за предметним змістом, за типом завдань [6, с.354]. М.Кадемія, Л.Пермінова у своїх дослідженнях характеризують предметну сутність веб-квестів за типом завдань, серед яких: конструкторський, творчий, журналістський, з розв'язання спірних проблем, переконуючий, самопізнавальний, аналітичний, оцінний, науко-

вий тощо [6,7].

Технологія веб-квесту є надзвичайно цікавою для розробки та застосування при вивченні країнознавчих курсів у вищій школі, особливо для студентів спеціальності «Туризм», для студентів-міжнародників, які також вивчають курс «Країнознавство». По-перше, країнознавчі дисципліни мають потужну змістову частину щодо вивчення країнознавчих характеристик (загальні відомості про країни та регіони світу, населення, історія формування території, природно-ресурсний, економічний, соціально-культурний, туристично-рекреаційний потенціал тощо), що дає можливість урізноманітнювати тематику веб-квестів та виносити певну кількість навчального матеріалу на творчу самостійну роботу; по-друге, країнознавчі курси мають широкі міжпредметні зв'язки, що сприяє розширенню пізнавальної активності студентів; по-третє, специфіка майбутньої професії студентів вищезазначених спеціальностей вимагає набуття і постійно-

Таблиця 1
Тематика веб-квестів країнознавчих дисциплін
для майбутніх фахівців з туризму

Навчальна дисципліна	Тематика
Тематика для участі у веб-квестах	
Країнознавство (1-2 курс)	«Країнознавство у видах постатях», «Вивчаємо Всесвітню спадщину ЮНЕСКО» (по країнах та регіонах), «Музеїстолиці Європи», «Автомобільна промисловість світу», «Візитки НІК Південно Східної Азії», «Центри світових релігій» та ін.
Географія туризму (2 курс)	«Гірськолижний туризм Європейського регіону», «Дайв-туризм світу», «Моделі сільського туризму Європи», «Етнографічні фестивалі України», «Тематичні парки США», «Національні парки Африки» та ін.
Туристичне країнознавство	Туристично-пізнавальні маршрути країнам світу (Франція, Італія, Іспанія, Португалія, Німеччина,

Джерело: авторська розробка

го вдосконалення вмінь і навичок володіти сучасними інформаційно-комп'ютерними технологіями, вміти працювати у команді, працювати з великими об'ємами інформації, представляти результати досліджень.

Використовуючи вищезазначену класифікацію веб-квестів, на думку автора статті, найбільш доцільними при вивченні країнознавчих дисциплін є наступні типи: конструкторський, творчий, журналістський, переконуючий, самопізнавальний тощо. Нами розроблено тематику веб-квестів при викладанні країнознавчих дисциплін для спеціальності «Туризм» (таблиця 1).

У таблиці представлена тематика веб-квестів, у яких можуть брати участь студенти 1-2 курсів, та веб-квестів, які пропонуються для розробки студентам 3 курсів, враховуючи вікові особливості та рівень підготовки учасників навчального процесу.

Наведемо фрагмент розробки веб-квесту для студентів 1 курсу з навчальної дисципліни «Країнознавство» спеціальностей «Туризм» та «Міжнародна інформація» (таблиця 2).

Таблиця 2

**Картка веб-квесту «Вивчаємо Всесвітню спадщину ЮНЕСКО Індії»
(на прикладі однієї підгрупи – 5 осіб)**

(2 курс)	Чорногорія, Туреччина, Індія, Таїланд, Китай, Мексика, Бразилія, Аргентина, США, Канада, Австралія та ін.).
Тематика для розробки веб-квестів студентами	
Географія культури (3 курс)	На прикладі регіонів або країн: «Самобутні культури світу», «Географія традиційного одягу світу», «Традиційні напої світу», «Географія танцювального мистецтва», «Килимарство як традиційна галузь», «Традиційні промисли та ремесла України» та ін.
Всесвітня спадщина ЮНЕСКО у туризмі (3 курс)	«Спадщина ЮНЕСКО в об'єктиві» (на прикладі регіонів та країн світу)
Культурно-пізнавальний та етнотуризм (3 курс)	Туристично-пізнавальні, етнографічні маршрути регіонами та країнами світу.

Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору

Структурні компоненти	Сутнісна характеристика
Цільова аудиторія	Студенти 1 курсу (спеціальності «Туризм», «Міжнародна інформація»)
Навчальна дисципліна	«Країнознавство»
Мета проекту:	ознайомитися з об'єктами Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Індії відповідно до тематики «Печерні комплекси Індії: храми Аджанти та Еллори»
<p>Завдання проекту: 1) розширити та поглибити знання студентів щодо рекреаційно-ресурсного потенціалу Індії; 2) знайти, проаналізувати і дослідити ресурсну базу об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО; 3) сприяти формуванню пізнавальної активності студентів полікультурної компетентності, толерантності шляхом ознайомлення з культурним особливостями країни; 4) сприяти розвитку творчого потенціалу особистості; 5) сприяти формуванню комунікативної компетентності, вмінню працювати в команді однодумців; 6) розширити вміння користуватись інформаційними ресурсами, створювати електронні звіти вигляді, як варіант, презентації (PowerPoint, Prezi), інтерактивних плакатів (Padlet), відеороликів (PowToon) тощо.</p>	
Етапи проведення	
Підготовчий етап	<p>Ознайомлення учасників з метою, завданням та особливостями проекту.</p> <p>Поділ студентів на групи за відповідною тематикою, визначення ролей.</p>
Процесуальний етап	<p>Виконання завдання веб-весту відповідно до обраної ролі, використовуючи мережу Інтернет.</p> <p>Окрім вказаних ресурсів, можливе використання додаткових.</p>
<p>Запропоновані ролі відповідно до тематики: 1) Спеціаліст Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Індії; 2) модератор групи дослідників; 2)</p>	

Географізмознавець; 3) Історик; 4) Мистецтвознавець; 5) Кінокритик.	
Заключний етап	Оформлення результатів проекту. Захист проекту. Заповнення анкет щодо участі у веб-квесті
Оцінювання проекту	Перевірка звітів та оцінювання робіт викладачем відповідно до наданого учням рейтингування
Підведення підсумків проекту	Оголошення результатів. Обмін думками, враженнями щодо змістової та організаційної частини проекту. Формулювання висновків.

Джерело: авторська розробка

Веб-квест за вищезазначеною тематикою проводиться у 2 семестрі 1 курсу при вивченні дисципліни «Країнознавство» (тема «Країнознавча характеристика Індії») у процесі самостійної роботи. Захист робіт може відбуватися, як віртуально, так і в аудиторії. Слід зазначити, що першокурсники, як правило, надзвичайно мотивовані до участі у подібних проектах. Але багато чого залежить від рівня підготовки студентів.

Пропонуємо розглянути конкретні фрагменти завдань відповідно до «ролі» учасника веб-квесту.

Таблиця 3

Зразки ролей та завдань веб-квесту

«Вивчаємо Всесвітню спадщину ЮНЕСКО Індії»

(тематика «Печерні комплекси Індії: храми Аджанти та Еллори»)

Роль	Завдання
Географізмознавець	Вказати місцезнаходження пам'яток, описати географічне седовище розміщення об'єктів, проаналізувати їх з точки зору атракційності (привабливості)
	для туристів, вигідності розташування, відвідуваності. Представити пам'ятки в цілому, як архітектурні комплекси та об'єкти для відвідування. Здійснювати порівняння двох об'єктів.

Інтернет-ресурси для виконання завдання:	
http://poasii.ru/attractions/peshchery-adzhanty-indiia-khram-foto http://lifeglobe.net/entry/1129 http://poasii.ru/attractions/khram-ellora-peshchery-indii-foto http://tonkosti.ru/%D0%90%D0%B4%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0	
Мистецтвознавець-релігієзнавець	Представити комплекси, як об'єкти мистецтва. Розказати про пам'ятки, як об'єкти релігійного паломництва, їх особливості, виділити родзинки пам'яток. Здійснювати порівняння двох об'єктів.
Інтернет-ресурси для виконання завдання:	
http://poasii.ru/attractions/peshchery-adzhanty-indiia-khram-foto http://lifeglobe.net/entry/1129 http://phototravelguide.ru/cerkov-hram-sobor/peschery-adzhanta-indiya/ http://ourcompas.ru/interplaces/udivitelnye-peshhery-ellory-v-indii/ http://poasii.ru/attractions/khram-ellora-peshchery-indii-foto	

Джерело: авторська розробка

Застосування технології веб-квесту дозволяє сприяти формуванню професійних компетентностей майбутніх фахівців туристичної сфери та студентів-міжнародників, серед яких: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації, здатність користуватись інформаційно-комп'ютерними технологіями, здатність аналізувати туристичний потенціал територій, полікультурна компетентність, комунікативна компетентність, здатність працювати в команді тощо.

Також зазначу, що не дивлячись на широкі можливості даної технології для розвитку пізнавальної активності студентів, набуття різноманітних вмінь і навичок, надмірно захоплюватись даною технологією не варто. За допомогою однієї технології неможливо вирішити всі навчальні завдання, пов'язані з теоретичною базою дисципліни, набуттям різноманітних вмінь і навичок, професійних компетенцій і компетентностей.

Виділимо недоліки використання даної технології: 1) вимагає значної кількості часу для якісної підготовки та оформлення завдань, що може негативно вплинути на оволодіння навчальним матеріалом у цілому; 2) вимагає значної кількості часу викладача для ретельної підготовки навчально-мето-

дичних, у т.ч. персональних матеріалів для всіх учасників навчальної взаємодії, враховуючи рівень підготовки; 3) не завжди дозволяє виявити реальний вклад кожного учасника у колективний творчий продукт у процесі самостійної роботи; 4) потребує вільний доступ до інтернет-мережі, що є не завжди можливим, включаючи забезпечення комп'ютерними ресурсами тощо. Тому, враховуючи вищевикладене, зазначу, що доцільність застосування технології веб-квесту має узгоджуватись з конкретними навчальними цілями і задачами.

Визначимо умови, що сприяють більш ефективному застосуванню технології веб-квестів: 1) визначення тем, найбільш доцільних для використання технології веб-квесту при викладанні конкретної навчальної дисципліни; 2) відповідність рівня підготовки учасників тематиці веб-квесту, їх мотивація; 3) змістовність і ступінь розробки теми викладачем; 4) чіткість і контроль процесуальної частини веб-квесту; 5) технічні можливості аудиторії тощо.

Аналіз вищевикладеного дозволяє сформулювати наступні **висновки**.

Застосування технології веб-квесту при вивченні країнознавчих дисциплін у вищій школі має широкі можливості і перспективи. Але враховуючи певні суперечності даної технології, необхідно виважено ставитись до її застосування, враховуючи доцільність щодо вирішення конкретних навчальних цілей і задач, враховуючи умови, що сприяють вирішенню певних проблем.

Застосування сучасних інноваційних технологій у процесі підготовки майбутніх фахівців – вимога часу, шанс надати можливість молодому поколінню бути конкурентоспроможним і успішним.

Список використаних джерел:

1. WebQuest / Department of Educational Technology, San Diego State University. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://webquest.org/>
2. «What are The Essential Parts of a WebQuest?». Concept to Classroom Workshop: Webquests / Educational Broadcasting Corporation. 2004. Retrieved 13 March 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.thirteen.org/edonline/concept2class/webquests/index_sub3.html
3. Starr L. Meet Bernie Dodge: The Frank Lloyd Wright Of Learning Environments / Education World [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.educationworld.com/a_issues/chat/chat015.shtml
4. Кадемія М. Ю. Інноваційні технології навчання: словник-госларій: навчальний посібник для студентів, викладачів / М. Ю. Кадемія, Л. С. Євсюкова, Т. В. Ткаченко. – Львів: СПОЛОМ, 2011. – 196 с.
5. Сокол І.Н. Класифікація квестов / Сокол І.Н. // Молодий вчений. – 2014. – №6 (09). – С. 138-140.
6. Кадемія М.Ю. Використання веб-квестів у процесі підготовки вчителя технології / М.Ю. Кадемія // Наукові записки Тернопільського національ-

ного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2011. – № 3. – С. 350–353.

7. Пермінова Л.А. Організація самостійної роботи студентів-магістрантів засобами телекомунікаційних навчальних проектів / Л.А. Пермінова // Інформаційні технології в освіті. – 2013. – № 14. – С. 86–90.

Transliteration of References:

1. WebQuest / Department of Educational Technology, San Diego State University. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://webquest.org/>
2. «What are The Essential Parts of a WebQuest?». Concept to Classroom Workshop: Webquests / Educational Broadcasting Corporation. 2004. Retrieved 13 March 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.thirteen.org/edonline/concept2class/webquests/index_sub3.html
3. Starr L. Meet Bernie Dodge: The Frank Lloyd Wright Of Learning Environments / Education World [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.educationworld.com/a_issues/chat/chat015.shtml
4. Kademiya M. Yu. Innovacijni tehnologiji navchannya: slovny`k-glosarij: navchal`ny`j posibny`k dlya studentiv, vy`kladachiv / M. Yu. Kademiya, L. S. Yevsyukova, T. V. Tkachenko. – L`viv: SPOLOM, 2011. – 196 c.
5. Sokol Y`.N. Klassy`fy`kacy`ya kvestov / Sokol Y`.N. // Molody`j vcheny`j. – 2014. – №6 (09). – С. 138-140.
6. Kademiya M.Yu. Vy`kory`stannya veb-kvestiv u procesi pidgotovky` vchy`telya tehnologiji / M.Yu. Kademiya // Naukovi zapu`sky` Ternopil`s`kogo nacional`nogo pedagogichnogo universy`tetu im. Volody`my`ra Gnatyuka. Seriya: Pedagogika. – 2011. – № 3. – С. 350–353.
7. Perminova L.A. Organizaciya samostijnoyi roboty` studentiv-magistrantiv zasobamy` telekomunikacijny`x navchal`ny`x proektiv / L.A. Perminova // Informacijni tehnologiji v osviti. – 2013. – № 14. – С. 86–90.

Technology of Web-Quest in Teaching Country-Studeis Disciplines: Feasibility and Contradictory

MELKO L.F.,
PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Head of Tourism Department,
«KROK» University, Kyiv, Ukraine
E-mail: mlf-7@ukr.net